

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Ανθρωπιστικών επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ: Α'	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΡΧΑΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πολιτικές Δομές: Πρωτοαστικές και ανακτορικές κοινωνίες, Πόλις, Κοινό, Μοναρχία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
<i>Διαλέξεις και ασκήσεις</i>		2	15
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Μεταπτυχιακό σεμινάριο – Ειδίκευση γενικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://history.ionio.gr/postgraduate/documentation/studies/ancient-history/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου οι φοιτητές, -τριες θα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχουν εμβαθύνει στη μελέτη θεμάτων πολιτικής οργάνωσης του αρχαίου κόσμου • Έχουν αποκτήσει μία εποπτεία των πηγών για τη μελέτη των πολιτικών δομών στον αρχαίο κόσμο, από την εμφάνιση των πρώτων σύνθετων μορφών κρατικής οργάνωσης στην Εγγύς Ανατολή και την ανατολική Μεσόγειο ως τις διαφορετικές μορφές πολιτικής οργάνωσης στον Ελλαδικό χώρο κατά τους ιστορικούς χρόνους (ομηρική κοινωνία, τυραννίδα, ολιγαρχία, δημοκρατία, μοναρχία, κοινά και ομοσπονδιακά κράτη) • Αντιμετωπίζουν κριτικά τις πηγές • Έχουν εξοικειωθεί με τις μεθόδους μελέτης και ανάλυσής τους • Έχουν ασκηθεί στην σύνθεση επιστημονικού δοκιμίου
<p>Γενικές Ικανότητες <i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.</i></p> <p><i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i></p>

<p>πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</p>	<p>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης Άλλες... </p>
--	--

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, Προαγωγή της ελεύθερης και δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης, ανάπτυξη της συνδυαστικής και αναλυτικής ικανότητας, Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, αυτόνομη και ομαδική εργασία, εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον, παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κεντρικός θεματικός άξονας του μαθήματος είναι η εξέταση των μορφών πολιτικής οργάνωσης στο αρχαίο κόσμο.

Οι παραδόσεις είναι δομημένες σε θεματικές ενότητες που καλύπτουν σε επιμέρους χρονικές περιόδους και γεωγραφικές περιοχές τις μορφές των πολιτικών δομών που συναντώνται στον αρχαίο κόσμο. Ειδικότερα εξετάζονται:

- Οι πρωτοπόλεις στην Εγγύς Ανατολή και στους ανακτορικούς πολιτισμούς του Αιγαίου
- Μορφές πολιτικής οργάνωσης στον Ομηρικό κόσμο και η ιστορικότητά τους.
- Μορφές πολιτικής οργάνωσης στην ελληνική πόλη των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων (τυραννίδα, ολιγαρχία, δημοκρατία).
- Μορφές μοναρχίας (Μακεδονική μοναρχία, μοναρχία στην ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο)
- Άλλες μορφές πολιτικής οργάνωσης: κοινά και ομοσπονδιακά κράτη.

Οι παραδόσεις που προκύπτουν είναι διαρθρωμένες ως εξής:

1. *Εγγύς Ανατολή*. Πρωτοπόλεις και ανακτορικές κοινωνίες του Αιγαίου (Κ. Σμπόνιας)
 Κεντρικό θέμα του μαθήματος αποτελούν οι εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο, που συνδέονται με την εμφάνιση σύνθετων κρατικών κοινωνιών με τη μορφή πόλεων-κρατών ή εκτεταμένων εδαφικών κρατών στα τέλη της 4ης και κατά την 3η και 2^η χιλιετία π.Χ. Ιδιαίτερα εξετάζονται οι πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής και της Αιγύπτου, καθώς και οι παράλληλες εξελίξεις στον Αιγαιακό χώρο.
2. *Ομηρική κοινωνία* (Π. Στρόλογγα)
 Το μάθημα καταγράφει διάφορες μορφές πολιτικής οργάνωσης στον Ομηρικό κόσμο και εξετάζει την ιστορικότητά τους. Μέσα από την ανάλυση αποσπασμάτων από τα Ομηρικά έπη προσδιορίζεται η ομηρική βασιλεία, εξετάζεται η οργάνωση της ομηρικής πόλης και η θέση των αριστοκρατών, και αναλύεται ο ρόλος του δήμου στη διαστρωμάτωση της Ομηρικής κοινωνίας. Τέλος, καταγράφονται οι πολιτικές διαστάσεις συγκεκριμένων θεσμών της Ομηρικής κοινωνίας όπως για παράδειγμα της ανταλλαγής δώρων και του οίκου.
3. *Αρχαϊκή Ελλάδα: Η τυραννίδα* (Κ. Ματαράγκα)
 Στο μάθημα εξετάζονται οι παράγοντες που έπαιξαν ρόλο στην ανάπτυξη της τυραννίας καθώς και οι συνθήκες στις οποίες γεννιέται η τυραννία. Ειδικότερα γίνεται συζήτηση των εξής θεμάτων: i) Ζητήματα ορολογίας, ii) Ιστορία και τυραννία, iii) Οι πρώιμες τυραννίες: τα βασικά χαρακτηριστικά τους (παράγοντες της εγκαθίδρυσης και ανάπτυξης της τυραννίας, η φύση της εξουσίας του τυράννου, η πολιτική των τυράννων, τύραννοι και δήμος), iv) Η τυραννίδα στην Αθήνα: Πεισίστρατος και Πεισιστρατίδες.
4. *Ολιγαρχία και Δημοκρατία* (Ι. Κράλλη)
 Αρχικά, με βάση κυρίως τα *Πολιτικά* του Αριστοτέλη, εξετάζονται δύο θεμελιώδεις έννοιες και πώς αυτές διαμορφώθηκαν: *πολίτης* και *πολιτεία* (= πολιτικά δικαιώματα ή πολίτευμα).

Επισημαίνεται ότι τόσο το σπαρτιατικό όσο και το αθηναϊκό πολίτευμα συνιστούν εξαιρετικές περιπτώσεις. Στη βάση των ομολογουμένως πενιχρών πηγών γίνεται επισκόπηση των πολιτευμάτων διαφόρων πόλεων και τονίζεται η ποικιλία (κυρίως) των ολιγαρχικών αλλά και των δημοκρατικών πολιτευμάτων (ως προς τον αριθμό των συμμετεχόντων πολιτών και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην εξουσία). Επίσης δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι τα δημοκρατικά πολιτεύματα δεν αποτελούν τον κανόνα στην Κλασική Εποχή.

5. *Η Μακεδονική Μοναρχία* (Κ. Ματαράγκα)

Στο μάθημα εξετάζονται τα εξής θέματα: Η μοναρχία στην Μακεδονία προ του Φιλίππου Β'. - Η Μακεδονία υπό τον Φίλιππο: από την εδραίωση της βασιλικής εξουσίας στην προσπάθεια συγκεντρωτισμού. - Τα όρια της βασιλικής απολυταρχίας. - Η νέα αντίληψη της μοναρχίας: ο Αλέξανδρος, «βασιλεύς Μακεδόνων», στον ρόλο του διαδόχου των Αχαιμενιδών. - «Βασιλεύς Αλέξανδρος»: ο χαρακτήρας και η φύση της εξουσίας του.

6. *Ελληνιστική Μοναρχία* (Ι. Κράλλη)

Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά της μοναρχίας στα τρία μεγαλύτερα βασίλεια που προέκυψαν μετά τον κατακερματισμό της αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου: των Αντιγονιδών στη Μακεδονία, των Πτολεμαίων στην Αίγυπτο και των Σελευκιδών στην Ασία. Εισαγωγικά γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά της περσικής μοναρχίας, της μακεδονικής επί Φιλίππου Β' και αυτής του Αλεξάνδρου. Ενδιαφέρουν οι ιδιότητες ενός καλού βασιλέα, το φαινόμενο της λατρείας του ηγεμόνα, η συγκρότηση των βασιλικών αυλών και οι σχέσεις των μοναρχών με τους 'Φίλους' τους, καθώς και αυτές με τους υπηκόους τους. Έμφαση δίνεται στα κοινά χαρακτηριστικά της μοναρχίας στα τρία βασίλεια (π.χ. στη σημασία των ηγετικών-στρατιωτικών ικανοτήτων, στον πλούτο, στην απόλυτη εξουσία των βασιλέων, καθώς και στην απόδοση λατρείας). Εξίσου ενδιαφέρουν οι διαφοροποιήσεις οι οφειλόμενες στις διαφορετικές παραδόσεις σε κάθε βασίλειο.

7. *Κοινά. Ομοσπονδιακά κράτη στην αρχαιότητα* (Γ. Καλλιοντζής)

Στο μάθημα αυτό παρουσιάστηκαν τα σημαντικότερα ομοσπονδιακά κράτη του αρχαίου κόσμου, το κοινό των Αχαιών, των Βοιωτών, των Ακαρνάνων, των Θεσσαλών, των Νησιωτών. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών θεσμών των ομοσπονδιακών κρατών κατά την διάρκεια της ιστορίας τους. Εξετάστηκε επίσης η επίδραση της Ρώμης στους θεσμούς και την οργάνωση των κοινών αυτών. Η παρουσίαση των κοινών βασίστηκε στην μελέτη των σημαντικότερων επιγραφών που αφορούν την ιστορία και την οργάνωση τους. Ακόμα παρουσιάστηκαν και αρχαιολογικές μαρτυρίες που αφορούν τα κοινά, ειδικότερα αυτά της κεντρικής Ελλάδας (ιερά, αναθήματα, αγάλματα κλπ.). Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε επίσης στην νομισματοκοπία των κοινών και πώς αυτή αντανάκλα την οργάνωσή τους. Τέλος μελετήθηκαν οι ομοιότητες και οι διαφορές των αρχαίων κοινών με τα σύγχρονα ομοσπονδιακά κράτη.

8. *Ρωμαϊκή Μοναρχία* (Γ. Καλλιοντζής)

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζεται ο ρόλος του αυτοκράτορα στο ρωμαϊκό πολιτικό σύστημα κατά την διάρκεια της αυτοκρατορικής περιόδου. Έμφαση δίνεται στον θεσμό του αυτοκράτορα και το αυτοκρατορικό συμβούλιο και πώς αυτοί εξελίχθηκαν κατά την διάρκεια της περιόδου.

9. *Παρουσιάσεις εργασιών*

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Παραδόσεις πρόσωπο με πρόσωπο / εξ αποστάσεως εκπαίδευση και υποστήριξη														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Πλατφόρμα σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας Πλατφόρμα ασύγχρονης διδασκαλίας Χρήση power point, προβολή οπτικο-ακουστικού υλικού.														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή</td><td>40</td></tr><tr><td>Ερευνητικές ασκήσεις</td><td>65</td></tr><tr><td>Μελέτη βιβλιογραφίας</td><td>100</td></tr><tr><td>Συγγραφή τελικής εργασίας</td><td>120</td></tr><tr><td>Συνεργασία με τους διδάσκοντες</td><td>50</td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>375</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή	40	Ερευνητικές ασκήσεις	65	Μελέτη βιβλιογραφίας	100	Συγγραφή τελικής εργασίας	120	Συνεργασία με τους διδάσκοντες	50	Σύνολο Μαθήματος	375
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
	Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή	40													
	Ερευνητικές ασκήσεις	65													
	Μελέτη βιβλιογραφίας	100													
	Συγγραφή τελικής εργασίας	120													
	Συνεργασία με τους διδάσκοντες	50													
Σύνολο Μαθήματος	375														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και πού είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	<ul style="list-style-type: none">• Η γλώσσα αξιολόγησης είναι τα ελληνικά• Ατομικές και ομαδικές ασκήσεις• Γραπτή εργασία														

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Εγγύς Ανατολή. Πρωτοπόλεις και ανακτορικές κοινωνίες του Αιγαίου (Κ. Σμπόνιας)
Chadwick, R. *First Civilizations. Ancient Mesopotamia and Ancient Egypt*, 2005.
Leick, G. *Mesopotamia: the invention of the city*, 2001
Maisels Ch., *Early civilizations of the old world: the formative histories of Egypt, the Levant*, 2001.
Postgate, J.N. *Early Mesopotamia. Society and Economy at the Dawn of History*, 1992
Shaw, I. *The Oxford History of Ancient Egypt*, 2000.
Snell, D.C. *A companion to the ancient Near East*, 2005.
Van De Mierop, M. *Ιστορία της Αρχαίας Εγγύς Ανατολής* (μτφ. Κ. Κοπανιάς), 2016.
Pollock, S. *Ancient Mesopotamia: the eden that never was*, 1999.
Trigger, B.C. *Understanding Early Civilizations*, 2003.S. Richard, *Near Eastern Archaeology. A Reader*, 2003.

Cullen T. (επιμ.), *Aegean Prehistory: A Review*, 2001.
Dickinson O., *Αιγαίο Εποχή του Χαλκού*, 2003.

Galaty, Michael L. William A. Parkinson (επιμ.), *Rethinking Mycenaean Palaces II*, 2007.
Laffineur R. and W-D. Niemeier (επιμ.), *Politeia: Society and State in the Aegean Bronze Age*, 1995.
J. Driessen, I. Schoep and R. Laffineur (επιμ.), *Monuments of Minos: Rethinking the Minoan Palaces*.
Aegaeum 23.
Renfrew, C. *Η Ανάδυση του Πολιτισμού: Οι Κυκλάδες και το Αιγαίο στην 3η χιλιετία π.Χ.*, MIET, 2006.
Treuil, R., P. Darque, J.Cl. Poursat, G. Touchais, *Οι Πολιτισμοί του Αιγαίου*, 1996.
Βασιλικού Ντ., *Ο μυκηναϊκός κόσμος*, 2009.

2. Ομηρική κοινωνία (Π. Στρέλογγα)

Carlier, P. 2006. «Άναξ and βασιλεύς in the Homeric poems». Στο S. Deger-Jalkotzy and I. S. Lemos (eds.), *Ancient Greece: from the Mycenaean palaces to the age of Homer*. Edinburgh University Press. Edinburgh Leventis Studies 3: 101-110.
Haubold, J. 2000. *Homer's People: Epic Poetry and Social Formation*. Cambridge.
Latacz, J. 1996. *Homer, His Art and His World* (trans. J. Holoka). Ann Arbor, MI.
Louden, B. 1999. *The Odyssey: Structure, Narration and Meaning*. Baltimore, MD.
Mazarakis Ainian, A. 1997. *From Rulers' Dwellings to Temples: Architecture, Religion and Society in Early Iron Age Greece*. Jonsered.
Morris, I. and Powell, B., eds. 1997. *A New Companion to Homer*. Leiden, New York, and Cologne.
Nagy, G. 1979. *The Best of the Achaeans*. Baltimore, MD.
Raaflaub, K. 1997. "Politics and Interstate Relations in the World of Early Greek Poleis: Homer and Beyond." *Antichthon* 31:1-27.
Snodgrass, A. 1980. *Archaic Greece: The Age of Experiment*. Berkeley.
Wilson, D. 2002. *Ransom, Revenge and Heroic Identity in the Iliad*. Cambridge.

3. Αρχαϊκή Ελλάδα: Η τυραννίδα (Κ. Ματαράγκα)

Anderson G. (2005) 'Before Tyrannoi Were Tyrants: Rethinking a Chapter of Early Greek History', *Classical Antiquity* 24, No. 2, 173-222.
Andrewes, A. (1992) *Η τυραννία στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: εκδ. Καρδαμίτσα.
Azoulay, V. (2014) *Les Tyrannicides d'Athènes. Vie et mort de deux statues*. Paris : Le Seuil.
Cawkwell, G. L. (1995) 'Early Greek Tyranny and the People', *The Classical Quarterly* 45, No. 1, 73-86.
Ferrill, A. (1978) 'Herodotus on Tyranny', *Historia: Zeitschrift für Alte Geschichte*, Bd. 27, H. 3, 385-398.
Lavelle, B.M. (2005), *Fame, money and power: the rise of Peisistratos and "democratic" tyranny at Athens*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press
Lewis, S. (ed.) (2006) *Ancient Tyranny*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
McGlew, J. F. (1993) *Tyranny and Political Culture in Ancient Greece*. Ithaca & London: Cornell University Press.
Meyer, E. A. (2008) 'Thucydides on Harmodius and Aristogeiton. Tyranny, and History', *The Classical Quarterly* 58, No. 1, 13-34.
Morgan, K. A. (2013) *Popular Tyranny: Sovereignty and Its Discontents in Ancient Greece*. Texas: University of Texas Press.
Mossé, Cl. (1989) *Οι τύραννοι στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: εκδ. Αστυ.
Sancisi-Weerdenburg, H. (ed.) (2000) *Peisistratos and the Tyranny: A Reappraisal of the Evidence*. Leiden: Brill.
White, M. (1955) 'Greek tyranny', *Phoenix* 9, 1-18.

4. Ολιγαρχία και Δημοκρατία (Ι. Κράλλη)

Bordes, J. 1982, *Politeia dans la pensée grecque jusqu'à Aristote*, Paris.
Gehrke, H.-J. 1985, *Stasis: Untersuchungen zu den inneren Kriegen in den Griechischen Staaten des*

5. und 4. Jahrhunderts v. Chr., Munich.

- Hansen, M. H. & Nielsen, T.-H. (eds) 2004, *An Inventory of the Archaic and Classical Poleis*, Oxford.
- Lévy, E. 1985, "Astos et polites d'Homère à Hérodote", *Ktéma* 10, 53–66.
- Ostwald, M. 2000, *Oligarchia: The Development of a Constitutional Form in Ancient Greece*, Stuttgart.
- Piérart, M. (ed.) 1993, *Aristote et Athènes, Fribourg (Suisse) 23–25 mai 1991*, Paris.
- Raaflaub, K. 1989. "Contemporary perceptions of democracy in fifth-century Athens", *CIMed* 40, 33–70.
- Rhodes, P. J. 1981, *A Commentary on the Aristotelian Athenaion Politeia*, Oxford.
- Romilly, J. de 1959. "Le classement des constitutions d'Hérodote à Aristote", *REG* 72, 81–89.
- Rowe, C. 1998. "Aristotelian Constitutions", in C. Rowe and M. Schofield, *Greek and Roman Political Thought*, Cambridge, 366–89.

Μακεδονική Μοναρχία (Κ. Ματαράγκα)

- Adcock, F. E. (1953) "Greek and Macedonian Kingship", *Proceedings of the British Academy*, 39, 163-180.
- Altheim, F. 'Proskynesis,' *Paideia* 5, 1950, 307.
- Anson, E. M. (2008) 'Macedonian Judicial Assemblies', *Classical Philology* 103/ 2, 135-149.
- Anson, E. M. (1985) "Macedonia's Alleged Constitutionalism", *CJ.* 80/4 303-316.
- Anson, E. M. (1991) "The Evolution of the Macedonian Army Assembly", *Historia* 40, 230-47.
- Atack, C. (2020) *The discourse of kingship in classical Greece*, London - N. York.
- Austin, M.M. (1981) *The Hellenistic World from Alexander to the Roman Conquest. A Selection of Ancient Sources in Translation*, Cambridge 1981. Second revised edition 2006.
- Badian, E. (1958) "Alexander the Great and the Unity of Mankind," *Historia* 7, 425-444.
- Badian, E. (1981) "The Deification of Alexander the Great" In: Dell H.J. (ed.), *Ancient Macedonian Studies in Honor of Charles F. Edson*, Thessaloniki, 1981, 27-71.
- Borza E. N. (1982) "Athenians, Macedonians, and the Origins of the Macedonian Royal House", *Hesperia Supplements* 19, 7-13.
- Bosworth, A. B. (1988) *From Arrian to Alexander. Studies in Historical Interpretation*, Oxford.
- Bosworth, A. B. (1988). *Conquest and Empire. The Reign of Alexander the Great*, Cambridge.
- Bosworth, A. B. (1994) 'A New Macedonian Prince,' *CQ* 44, 57-65.
- Bosworth A. B. and Baynham E. J. (eds.) (2000) *Alexander the Great in Fact and Fiction*, Oxford.
- Carney, E. (2015) *King and Court in ancient Macedonia: Rivalry, treason and conspiracy*, Swansea.
- Carney, E. and Ogden, D. (eds.) (2010) *Philip II and Alexander the Great: Father and Son, Lives and Afterlives*, New York & Oxford.
- Chapinal - Heras, D. (2022) "Archelaos I and the development of Macedon," *Karanos. Bulletin of Ancient Macedonian Studies*, 5, 11–29.
- Edson, Ch. F. (1970), "Early Macedonia", *Ancient Macedonia* I, Thessalonike, 17-44.
- Ellis, J. R. (1976) *Philip II and Macedonian Imperialism*, London
- Errington, R. M. (1974) 'Macedonian 'Royal Style' and Its Historical Significance', *JHS* 94, 20-37.
- Errington, R. M. (1978) "The Nature of the Macedonian State under the Monarchy," *Chiron* 8, 77-133.
- Fox, R. L. (2015) *A companion to ancient Macedon: studies in the archaeology and history of Macedon, 650 BC - 300 AD*, Leiden.
- Goukowsky, P. (1978-1981) *Essai sur les origines du mythe d'Alexandre*, vol. I-II, Nancy.
- Hammond, N. G. L. (1992) *The Macedonian State: origins, institutions, and history*, Oxford.
- Hammond, N. G.L. (1972) *A History of Macedonia* I, Oxford.
- Hammond, N.G.L. & Griffith, G.T. (1979) *A History of Macedonia: Volume II: 550-336 B.C.*, Oxford.
- Hammond, N.G.L. (1989) *The Macedonian State*, Oxford.
- Hammond, N.G.L. and Griffith, G.T. (1979) *A History of Macedonia*, vol. II, Oxford.
- Hammond, N.G.L. and Walbank F. W. (1988) *A History of Macedonia III*, Oxford .
- Hammond, N.G.L. (1991), *The Miracle that was Macedonia*, London.
- Hammond, N.G.L. (1993) *Sources for Alexander the Great: An Analysis of Plutarch's 'Life' and Arrian's 'Anabasis Alexandrou*, Cambridge
- Hatzopoulos, M.B. (1985) "La Macédoine de la protohistoire à l'âge hellénistique: aspects et

problèmes", *Magna Grecia, Epiro e Macedonia. Atti del ventiquattresimo convegno di studi sulla Magna Grecia. Taranto, 5-10 ottobre 1984*, Naples, 17-43

Heckel, W. and Tritle, L.A. (eds.) (2004) (ed.) (2004) *Crossroads of History. The Age of Alexander*, Claremont, CA.

Lock, R. (1977) "The Macedonian Assembly in the Time of Alexander the Great", *CPh* 72/2, 91-107.

Pownall, F. et al (2022) *The Courts of Philip II and Alexander the Great. Monarchy and Power in Ancient Macedonia, Berlin*.

Roisman, J. & Worthington, I. (eds.) (2010) *A Companion to Ancient Macedonia*. Malden, MA.

Roisman, J. (ed.) (2003), *Brill's Companion to Alexander the Great*, Leiden.

Stoneman, R. (2008) *Alexander the Great. A Life in Legend*, New Haven.

Tarn, W.W. (1948) *Alexander the Great*, Cambridge.

Worthington, I. (ed.) (2003) *Alexander the Great: A Reader*, London & New York.

Χατζόπουλος Μ. Β και Λουκοπούλου Α Δ. (eds.) (1980) *Φίλιππος. Βασιλεύς Μακεδόνων*, Αθήνα.

Ελληνιστική Μοναρχία (Ι. Κράλλη)

Allen, R. A. 1983, *The Attalid Kingdom: a constitutional history*, Oxford

Austin, M. M. 1986, "Hellenistic kings, war and the economy," *CQ* 36, 450–66

Billows, R. 1990, *Antigonus the One-Eyed and the Creation of the Hellenistic State*, Berkeley

Bringmann K., Ameling W., Schmidt-Dounas B. 1995-2000, *Schenkungen hellenistischer Herrscher an griechische Städte und Heiligtümer*, 3 τόμοι

Capdetrey, L. 2007, *Le pouvoir séleucide. Territoire, administration, finances d'un royaume hellénistique (312–129 avant J.C.)*, Rennes

Chaniotis, A. 2005, *War in the Hellenistic World: a Social and Cultural history*, Oxford

----- 2018, *Η εποχή των κατακτήσεων*, Ηράκλειο.

Erskine, A. (ed.) *A Companion to the Hellenistic World*, Malden

----- (ed.) 2017, *Hellenistic Courts*, Swansea

Habicht, C. 2017 *Divine Honors for Mortal Men in Greek Cities: The Early Cases* (Trans J.N. Dillon). Ann Arbor

----- 2006, *The Hellenistic Monarchies* [αγγ. μτφρ. P. Stevenson], Michigan

Hazard, R. A. 2000, *Imagination of a Monarchy. Studies in Ptolemaic Propaganda*, Toronto

Hölbl, G. 2001, *A History of the Ptolemaic Empire*, New York

Kuhrt, E. and Sherwin-White, S. 1993, *From Samarkhand to Sardis. A New Approach to the Seleucid Empire*, London

Nielsen, I. 1998, *Hellenistic Palaces. Tradition and Renewal*, Aarhus

Paschidis, P. 2008, *Between City and King: Prosopographical Studies on the Intermediaries between the Cities of the Greek Mainland and the Aegean and the Royal Courts in the Hellenistic Period (322-190 BC)*, Athens

Shiple, G., 2012 [2000] *Ο ελληνικός κόσμος μετά τον Αλέξανδρο 323-30 π.Χ.*, Αθήνα

Walbank, F. W. 1993 [1972], *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Θεσσαλονίκη

----- 1984², "Ruler cult", στο *Cambridge Ancient History* VII.1, σσ. 84-100

Κοινά. Ομοσπονδιακά κράτη στην αρχαιότητα (Γ. Καλλιωντζής)

Beck, Hans. *Polis and Koinon: Untersuchungen zur Geschichte und Struktur der griechischen Bundesstaaten im 4. Jahrhundert v. Chr.* Stuttgart: 1997.

Beck, Hans, and Peter Funke, eds. *Federalism in Greek antiquity*. Cambridge 2015.

Corsten, Thomas, *Vom Stamm zum Bund: Gründung und territoriale Organisation griechischer Bundesstaaten*. Munich 1999.

Larsen, J. A. O., *Greek Federal States: their Institutions and History*. Oxford 1968.

Mackil, E., *Creating a common polity : religion, economy, and politics in the making of the Greek koinon*, Berkeley 2013.

McInerney, Jeremy.. *Polis and koinon: Federal government in Greece*. In *A companion to ancient Greek government*. Edited by Hans Beck, 466–479. Malden, MA: Wiley-Blackwell 2013.

Ρωμαϊκή Μοναρχία (Γ. Καλλιωντζής)

Α. Δημοπούλου, *Ρωμαϊκό Δίκαιο, Αναδρομή στις πηγές του σύγχρονου δικαίου*, Αθήνα 2020.

Μ. Humbert, *Πολιτικοί και Κοινωνικοί Θεσμοί της Αρχαιότητας*, Αθήνα 2012.

